REDACŢIUNEA, Administraţiunea şi Tipografia
Braşov, piaţa mare nr. 30.
TELEFON Nr. 226.
Scrisori nefrancate nu se primesc.
Manuscripte nu se retrimit.
Inserate
se primesc la Administraţiune Braşov şi la următoarele BIROURI de ANUNŢURI:
In Viena la M. Dukes Nachf., Nux. Augenfeld & Emeric Lessner, Heinrich Schalek, A. Oppelik Nachf., Anton Oppelik.
In Budapesta la A. V. Goldberger, Ekstein Bernat, Iuliu Leopold (VII Erzsébet-körut).
Preţul inserţiunilor: o serie garmond pe o coloană 10 bani pentru o publicare. Publicări mai dese după tarifa şi învoială. — RECLAME pe pagina 3-a o serie 20 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANUL LXX.

GAZETA apare în fiecare zi.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 24 cor., pe şase luni 12 cor., pe trei luni 6 cor.
N-rii de Duminecă 4 cor. pe an.
Pentru România şi străinătate:
Pe un an 40 franci, pe şase luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminecă 8 fr. pe an.
Se prenumeră la toate oficiile poştale din întru şi din afară şi la d-nii colectori.
Abonamentul pentru Braşov:
Administraţiunea, Piaţa mare, Târgul Inului Nr. 30, etagiu I. Pe un an 20 cor., pe şase luni 10 cor., pe trei luni 5 cor. Cu dusul acasă: Pe un an 24 cor., pe şase luni 12 cor., pe trei luni 6 cor. — Un esemplar 10 bani. — Atât abonamentele, cât şi inserţiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 218. Braşov, Joi 4 (17) Octomvrie. 1907.

NOU ABONAMENT
LA
„GAZETA TRANSILVANIEI“.
Cu 1 Octomvrie st. v. 1907

se deschide nou abonament pe cuartalul ultim al anului, la care învităm pe toţi amicii şi sprijinitorii foiei noastre.

Preţul abonamentului:

Pentru Austro-Ungaria: Pe un an 24 coroane, pe şese lunĭ 12 coroane, pe trei lunĭ 6 coroane, pe o lună 2 coroane.

ADMINISTRAŢIUNEA.

La Christian — ca la Pănade.

Despre cazul dela Pănade n'am mai auzit nimic; nu ştim ce rezultat a avut cercetarea şi dacă a fost cineva pedepsit peutru vărsarea de sânge nevinovat în acea comună pe timpul manevrelor. Intr'aceea măcelul din Pănade şi-a căpătat un *pendant* în măcelul întâmplat Duminecă seara în comuna Christian de lângă Braşov.

De astădată n'au fost honvezi cari au comis sălbătăcia şi barbaria, ci soldaţi din armata comună, husari din reg. al 2-lea staţionaţi în acea comună.

A fost destul de tristă constatarea, ce am trebuit să-o facem, că la Pănade motorul faptelor crude ce le-au săvârşit honvezii faţă cu locuitorii români de acolo, pacinici şi nearmaţi, a fost ura de rassă. Aveam însă o explicare în şovinismul, ce se propagă mai pe faţă, mai pe ascuns, în şirurile armatei honvezilor. Că întâmpinăm azi astfel de apariţiuni triste şi în armata comună, mărturisim, ne cade mai greu — dar nu ne surprinde, mai ales de când cu ordonanţele de limbă ale lui Pitreich şi de când cu încercările forţate din timpul ultim de a vârâ spiritul şovinist deocamdată între soldaţii de naţionalitate maghiară.

In arma cavaleriei şi aşa husarii se prezentă ca un corp în care preponderează caracterul maghiar. Până acuma însă nu prea aveam dovezi, că sentimentul urît al urei de rasă să fi prins rădăcină şi între husarii din armata comună în aşa măsură ca să isbucnească cu atâta furie, cum a isbucnit Duminecă seara în Christian.

După ştirea scurtă ce am adus'o, publicăm mai jos raportul amănunţit al trimisului nostru special. Ceea ce ne comunică omul nostru de încredere în acest raport este atât de îngrozitor, încât face să ni se scoale părul în cap şi să ne întrebăm cu îngrijire, că oare în adevăr să fi ajuns lucrurile aşa departe şi la husarii din armata comună, ca să invidieze acuma laurii trişti, ce şi i-a câştigat acel crudel căpitan de honvezi, care a comandat astăvară atacul asupra pacinicilor ţărani din Panade?

Câte certe şi bătăi nu se nasc la jocurile de pe la sate, la cari alcoholul şi gelozia joacă un rol atâta de fatal; se mai încaeră câte-odată feciorii şi se bat ca orbii, ear unde e bătaie sunt şi vulneraţi. Acest lucru s'ar fi petrecut şi în birtul dela „Strugure“ din Christian, dacă nu năvăleau din casarmă husarii cu săbiile scoase asupra poporului adunat în birt şi înaintea lui, măcelărind fără milă pe oamenii ce le veneau în cale — şi ceea ce e mai revoltător — fără ca ei să fi avut nici o vină.

Inţelegem că au rămas şi la începutul veacului rămăşiţe din duhul ce făcea odinioară soldatesca aşa de temută. Inţelegem că soldaţii trebue să'şi apere pe soţii lor, când sunt atacaţi şi în strâmtoare, şi că aceasta o recere în prima linie spiritul de corp şi de disciplină militară. Dar nu ne va intra niciodată în cap, cum se poate ca, pentrucă un husar să bate la joc c'un fecior din sat, să fie, la comandă, măcelărit tot satul! Aşa ceva nici în timp de război nu se mai petrece în veacul nostru.

Ori doără au trebuit să sufere atâţi oameni nevinovaţi să fie ciopârtiţi ca nişte coceni de varză, fiindcă un fecior a îndrăsnit a cere ca după atâtea jocuri ungureşti să se cânte şi un joc românesc, aici în Ardeal, unde trei din patru părţi ale poporaţiunei sunt Români?

La Christian au căzut jertfă urei de rassă atâţi şi atâţi Români — căci altfel cum s'ar putea esplica groaznica măcelărire de Duminecă seara?

Şi acesta este un *memento pentru armata comună, ca şi pentru noi supuşi credincioşi.*

Aici nu e destul ca făptuitorii să fie pedepsiţi, ci trebue ca răul să fie vindecat dela rădăcină!

Adunările dela Reciţa şi Orăştie. Duminecă în 12 Octomvrie n. deputatul Zorlenţului mare Dr. Stefan *Petroviciu* şi-a făcut darea de samă în Reciţa montană. La adunarea dela Reciţa au luat parte peste 6000 oameni. Ce e mai important, la adunare a luat parte în număr enorm nu mai poporul nostru, ci şi un număr colosal de muncitori nemţi, unguri, slovaci etc. aderenţi ai partidului social-democrat. Adunarea a fost presidată de preotul local I. Popovici. Autoritatea politică a fost reprezentată prin primpretorele Bela d'Elle Vaux. Gendarmi nu erau de faţă, ci numai la depărtare mare circulau patrule de gendarmi. Ordinea a fost exemplară. D-l Dr. Petroviciu a rostit un mare discurs, care a ţinut 2 ore şi în care a combătut cu argumente nerăsturnabile politica guvernului şi a dat seamă despre lupta deputaţilor naţionalişti în trecut şi viitor. Dep. Petroviciu a vorbit şi în limba germană. In fine s'a primit o resoluţiune, cetită şi în limba germană, prin care adunarea aprobă ţinuta bărbătească a deputaţilor aparţinători partidului naţionalităţilor şi prin care deputaţii sunt rugaţi şi încuragiaţi să lupte şi mai departe pentru democratism, îndeosebi: pentru garantarea prin lege a sufragiului universal, egal şi secret după comune, ca parlamentul să poată şi în adevăr exprima voinţa întregei ţări; pentru garantarea libertăţii pressei, a dreptului de întrunire şi de asociare; pentru reformarea dreaptă a dărilor şi competinţelor erariale şi peste tot: pentru democratizarea tuturor instituţiunilor publice.

Tot Duminecă s'a ţinut o imposantă întrunire electorală la *Orăştie*, la care au particitat mai multe mii de oameni. Dep. Dr. A. *Vlad* luând cuvântul, a trecut în revistă evenimentele mai importante din ultimele luni, a vorbit despre proiectul Apponyi, despre sforţările deputaţilor naţionalişti în combaterea acestei legi şi despre chestiunea cea mai ardentă dela ordinea zilei: votul universal. După Dr. Vlad a luat cuvântul Dr. *Maniu*, relevând nizuinţele deputaţilor naţionalişti de a câştiga pentru poporul român drepturile ce îi compet. Adunarea a decurs în mijlocul unei mari însufleţiri, votându-se deputaţilor naţionalişti deplină încredere în lupta lor bărbătească şi deamnă.

Procesul »Luptei«. Luni s'a pertractat înaintea curţii cu juraţi din Budapesta primul proces al ziárului »Lupta«, intentat pentru articolul apărut în n rul 4 al »Luptei« sub titlul »Ideia de stat«. Redactorul responsabil Vasile *Macrea* a fost declarat vinovat pentru delictul agitaţiei şi condamnat la 8 luni de zile închisoare şi 800 cor. amendă în bani. Despre desbaterea acestui proces dăm următoarele amănunte: Curtea cu juraţi a fost presidată de preşedintele Zsitvay, procuror Balazs. Apărarea a fost susţinută de d-l advocat Dr. Erdelyi. După împlinirea formalităţilor obicinuite şi după rechizitoriul procurorului, ţinut pe cunoscutul calapod, a luat cuvântul advocatul Dr. Erdely, care protestează înainte de toate în contra procedeului procurorului, care în loc să aducă dovezi şi a gumente, vrea să influinţeze pe juraţi cu frase umflate, apelând nu la conştiinţa lor ci la sentimentele lor patriotice şi şoviniste, sugerându-le că *trebue* să-l declare vinovat pe acuzat. Trecând la partea juridică a apărării dovedeşte din nou totala netemeinicie a acuzei. Nu poţi agita decât împotriva unui lucru pozitiv, real dar nicidecum împotriva unei idei nereale, transcedentale. In articol nu e vorba de naţiunea maghiară ci numai de câţi-va politiciani maghiari. Declaraţiile acestora sunt critizate, comentariile ce se fac în articol se fac la adresa guvernului, care chiar în acea vreme a prezentat camerelor

---

FOILETONUL »GAZ. TRANS.«

Către ideal.

(După Leopardi).

Sfânt ideal, câtă dragoste şi putere de muncă îmi reverşi în suflet din depărtările senine, unde te afli. Inima'mi tresare la gândul, că va sosi vremea când ne vom fi mai aproape. Astăzi însă mă depărtează vădit păcatele isvorâte din besna întunericului. O şi cât de urâtă e stăpânirea întunericului! Dar mai urât şi mai trist e când nebunul ajunge pe tronul crăiesc, înzestrat cu puterea de aşi realiza toate negândurile. Atunci dreptatea şi adevărul să surghiuneşte.

Sunt triste zilele în cari trăesc; de n'ai fi tu, sfânt ideal, nădejdea mea în bine şi dreptate ar pieri cu desăvârşire. Cred însă, că de nu te voi afla pe pământ, te voi găsi când sufletul meu se va duce spre locuinţi străine.

Acum în ziua nesigură şi tristă fi'mi credincios tovarăş; călăuzeşte'mi gândurile şi paşii in această aspră cale. Atâtea suferinţi mă înconjoară, şi atâta durere e şi'n sufletul meu.

Din văi se ridică cântul muncitorilor de gliă, şi viersul lor 'mi stoarce lacrimi. Mă aşez şi plâng că visurile tinereţii mă părăsesc. O de-aş putea să păstrez în totdeauna curată şi neprihănită, sublima ta icoana.

Iar dacă şi tu eşti una dintre cugetările, dintre ideile vecinice, cari dispreţuesc a se îmbrăca în formă vie, în haină pământeană, revarsă cel puţin o rază de lumină în calea mea cea aspra şi dă'mi putere ca vecinic ţie să mă închin.

N. Păunaş.

Innecul pisicei.

De *Pierre Loti.*

Pisicile au strigătul lor special pentru ceasul de mare nelinişte când văd moartea trecând pe lângă ele. Toţi acei cari iubesc aceste animale şi ştiu să le înţeleagă, cunosc acest strigăt cu totul deosebit de miorlăiturilor lor obicinuite. El nu seamănă cu nici unul din ţipetele lor de toate zilele, de cerere, plictiseală, mânie sau dragoste. E un apel dureros la cine ştie ce sentiment superior de milă, un fel de rugăciune, rugăciunea lor de agonie....

Eri după amiazi pe când soarele era sus şi strălucea ca o pară de foc, am auzit, din căsuţa mea de pe malul mărei unul din aceste strigăte. Venea din jos, din spre apă şi era atât de dureros, atât de sfâşietor şi de sguduitor, încât îmi răscolea sufletul. M'am uitat fără să vreau în jurul meu şi am văzut atunci un fapt curios. Cele două pisici paznice ale casei, care dormeau cu voluptate pe iarba din grădină, s'au trezit spăimântate şi într'o goană nebună, s'au îndreptat spre balconul din spre mare, spre a vedea ce dramă se petrecea.

Când m'am dus şi eu în balcon, atitudinea lor era caracteristică. In creerii lor de pisici capricioase se desfăşura o lume întreagă de gândiri deosebite.

Una dintre ele, un motan de 18 luni, născut în casă şi fericit din copilărie, prin urmare foarte încrezător în oameni, privea cu urechile drepte, gâtul întins şi ochii dilataţi, ca şi cum nu şi-ar fi dat bine seama, nu ar fi voit să creadă ceeace vedea.

Cealaltă, mama motanului, — o pisică violentă şi ranchinoasă, care a cunoscut zile fără mâncare şi a adunat probe numeroase de răutatea omenească, până când în sfârşit a găsit asil, în casă la mine, — era furioasă. Mârăind, ea mergea şi se întorcea, în sus şi în jos, se învârtea în jurul său, în tocmai ca animalele sălbatice în cuşca lor, şi evident ghicea ceea ce se petrecea. Asistase adeseori la asemenea înecuri şi la sosirea mea în balcon nu-şi putea reţine indignarea, ca şi cum m'ar fi făcut răspunzător de ceea ce se petrecea şi cuprinzându-mă şi pe mine în disgustul ei pentru neamul omenesc, pisica se strâmbă, uitându-se urât la mine şi apoi mă scuipă:

— Pf! — Pf! —

Ca şi tânărul motan naiv, n'am înţeles bine ceeace am văzut, când m'am uitat în jos pe malul mărei de pe balcon.

O fată cu părul despletit, — o servitoare din vecinătate, — stătea în picioare, iar jos lângă dânsa un pisic ca de vre-o două luni, ud şi tremurând, cu botul însângerat, căuta scăpare în fustele ei. Cu ochii plini de lacrimi şi de apă, el deschisese pe cât putuse gura sa mică şi scosese ţipetul sfâşietor, pe care îl auzisem mai înainte.

In groaza morţei, pe care o zărise sărmana fiinţă, adresa călăului o supremă şi ultimă imploraţie. Cu glasul ei copilăresc, ea spunea:

— »Ce rău am făcut eu? Nu sunt decât o mică pisică nevinovată! Este oare cu putinţă ca să fiu omorâtă în modul acesta?... Te rog iartă-mă, fie-ţi milă de mine!«

Vai! Era ultimul răcnet al animalelor condamnate la moarte, mugetul care nu va mişca pe nime, al boului sub cuţitul măcelarului, cârăitul unei umilite găini, căreia îi tai gâtul spre a o pune în oală!...

Am reconstituit imediat ceeace se petrecuse, mai înainte de sosirea mea pe balcon. Fără a fi avut măcar sentimentul de milă de a-i lega o piatră de gât, pentru ca moartea să fie mai repede, servitoarea voia să înece pisicul şi-l aruncase în mare de sus, dela fereastra casei. — De aici rana şi botul însângerat al micului animal. Văzând însă că n'a murit şi că înoată cu curajul disperărei, venind spr

proiectul legii şcolare. Se comentează declaraţia contelui Apponyi, că în ţara aceasta numai Maghiarul e stăpân... *(Preşedintele, care a ascultat discursul apărării cu încordată atenţiune, îl întrerupe pe orator rugându-l să nu între în polemică cu Apponyi, căruia nu-i este cu putinţă să răspundă)*..

După d-l Erdélyi, care în continuarea apărării sale dovedeşte, că nici în legi nu e vorba de o »idee de stat«, ia din nou cuvântul procurorul, nu ca să răstoarne argumentele apărării, ci să-şi exprime »revolta sufletească«, că un advocat e în stare să vorbească în acest ton despre un »ideal sfânt.«

Se pun în fine întrebările obicinuite juraţilor, cari declară pe acuzatul vinovat pentru delictul de »agitare«. Tribunalul aduce apoi sentinţa de mai sus.

Măcelul din Christian.

(Raportul 'rimisului nostru special.)

E trist de tot ce am să vă raportez. Ceea ce s'a întâmplat Duminecă seara la Christian întrece chiar barbaria dela Pănade. Acolo bieţii ţărani nevinovaţi au scăpat cu ranele lor mai mult sau mai puţin grave, dar, aici vor fi de sigur şi morţi între cei gravi răniţi şi transportaţi la spitalul civil din Braşov.

N'aşi fi crezut cu putinţă, ca husari din armata comună să se poarte atât de crud şi barbar cu poporul, cum au făcut cei din Christian. Dar s'a întâmplat — şi ce s'a făcut nu se mai poate răsface. Iată cum s'a petrecut scena sângeroasă despre care voiu să vă raportez:

Duminecă după prânz servitorii de ungur au aranjat un mic joc la cârciuma de jos, »birtul cel mic« dela »Strugure«. La acest joc au luat parte cu totul vre-o 30 de persoane; între cari şi trei Români şi trei husari din escadronul staţionat la Christian. Feciorii de ţaran români au fost Ioan Arnăut, Dumitru Coşuleţ jun. şi Ioan Man.

Jocul s'a ţinut în odaia dindărăpt a cârciumei. Intre orele 7—8 seara, după ce se jucaseră un şir de jocuri ungureşti, Dumitru Coşuleţ a cerut lăutarului să le zică şi o »Sârbă«. Husarii unguri însă au protestat, ei n'au vrut să conceadă a se juca alte jocuri decât ungureşti. Atunci Coşuleţ s'a apropiat de lăutar şi i-a smuls vioara din mână. Un husar a sărit în urma aceasta, nu la Coşuleţ, ci la Ioan Man, care nu făcuse nimic, şi c'un briceag deschis, ce-l ţinea în mână, l'a rănit destul de tare la pulpă.

Copleşit de durere şi de mânie feciorul Man a exclamat: »De ce dai în mine când eu nu ţi-am făcut nimic?« Atunci husarul agresor, văzând că a greşit persoana, a lăsat să-i cadă briceagul din mână. Dar Man l'a ridicat iute de pe podini şi clocotind încă de mânie s'a repezit asupra husarului, care l'a fost rănit, şi i-a aplicat vr'o două lovituri cu briceagul. Husarul, vulnerat acum şi el, s'a strecurat până la casarmă, unde a dat alarma, că vreau să-l omoare ţăranii valahi.

In urma aceasta sergentul-major (strajameşterul) cu numele Wolf, a alergat nu c'o patrulă, cum vi s'a raportat, ci cu doisprezece husari, având toţi săbiile scoase, la birtul cel mic. Soldaţii de sub comanda lui Wolf, care în setea lui de răzbunare a întrecut şi pe căpitanul de honvezi dela Pănade, au năvălit cu toţii asupra lumei ce se afla în cârciumă.

Dar n'au întrat în odaia dindărăt unde s'a jucat, ci au năvălit în odaia de dinainte a cârciumei şi fără să mai întrebe pe cineva, au început să ciopârtească pe cei ce se aflau în odaie, cam la vre o 20—25 de persoane, între cari şi doi Saşi.

Un Sas din Ticuşelul-săsesc, un biet ziler, care, ostenit de munca sa de peste săptămână durmea pe masa din odaia de dinainte, a fost şi el atacat cu sabia primind mai multe răni la cap. Cei ce stăteau în picioare au fost loviţi din toate laturile cu ascuţişul sabiei, din care cauză unii aveau răni la frunte şi şi în spate, iar doi nevinovaţi ţărani români, cari din întâmplare se aflau acolo, au fost mai cu samă crud şi grav măcelăriţi.

După ce isprăviră cu cei din odaia de dinainte, husarii au eşit din cârciumă la stradă. Aici au dat peste Dumitru Pascu cel mai tânăr, căruia i-au crepat craniul şi care nenorocit, pe când scriu, poate să-şi fi dat sufletul în spitalul din Braşov. Şi înaintea cârciumei husarii au rănit pe mai mulţi şi pe nişte băeţandrii şi feciorași tineri, cari veniseră numai de curiositate acolo auzind larma cea mare din cârciumă. Femeile, care alergaseră după bărbaţi la ştirea despre conflictul sângeros, au scăpat de ascuţişul săbiilor numai prin fugă.

Bieţii oameni erau ca înlemniţi de spaimă şi de groază văzând furia sălbatică a husarilor, iar sângele curgând şiroae. Iată lista nenorocitelor victime ale furiei husăreşti:

De moarte răniţi: *Dumitru Pascu* sen. şi *Dumitru Pascu* jun., cari ambii se află în spitalul din Braşov. Cel dintâi e în pericol de moarte, iar cel mai tânăr, după cum a declarat medicul-şef al spitalului, nu va putea scăpa cu viaţa. Gravi răniţi: *Dionisie Ollean* (rănit la cap şi'n spate), *Ioan Dimu*, *Ioan Barbu*, *Miron Staicu*, *Dumitru Staicu-Chef* şi *Ştefan Hogea*; mai uşor răniţi feciorașul *Gheorghe Coşuleţ*, şi băiatul de 14 ani, *Ioan Nic. Coşuleţ* pe care numai curiositatea îl adusese în apropierea cârciumei. Rănit a fost şi ţăranul *Ioan Mihai Zuică*. Afară de aceştia au mai primit câte-o lovitură de sabie şi alţii, a căror nume nu l'am aflat. Dintre cei doi Saşi, atacaţi şi ei de husari, este grav rănit zilerul amintit *Gheorghe* din Ticuşul-săsesc, apoi *Christian Zintz*, din Christian, care primi o lovitură tare cu sabia fiindcă a zis către sergentul Wolf: *De ce aţi venit aici la oamenii pacinici sà'i ciopârliţi?*

*

Oamenii aceştia au fost cu totul neamestecaţi în cearta cu husarul, şi nici că a luat parte vr'unul din ei la jocul din odaia dindărat a cârciumei. Sângele, se poate zice, a curs şiroae aşa că a înroşit toată cârciuma. Pe mese, pe podele şi pe păreţi era tot numai sânge. Luni şi astăzi s'a tot spălat şi văruit pentru a curăţi urmele măcelului sângeros.

*

Sergentul, care a comandat pe husari, Wolf, e cunoscut ca om de fire agresiv şi turbulent. A mai fost pedepsit, după cum mi-s'a spus, pentru că nu ştiu din ce incident odată a frânt mâna unui soldat. Dar acest Wolf, spun oamenii, se mai distinge şi prin ura lui faţă cu Românii. Duminecă seara, în toiul sălbaticului atac, Wolf dând faţă cu servitorul sasului Ludovic Thomas din Crizbav, l'a întrebat: Tu ce eşti? »Sunt ungur«, răspunse servitorul — şi astfel fu lăsat în pace, şi nu i-au făcut nimic; şi pe Mitru Staicu l'au întrebat ce este şi răspunzând că-i Român l'au ciopârtit.

*

Comandantul escadronului de husari din Cristian, ce face parte din regimentul de husari prinţul Leopold Nr. 2, d-l căpitan Krc, a fost Duminecă seara absent din comună. Câţi-va din locuitorii români s'au dus în ziua următoare la dânsul să facă arătare. Căpitanul le-a spus, că comanda regimentului e în Braşov, să meargă acolo. Bieţii oameni au făcut eri arătare la comanda din Braşov.

*

E dovedit că nu husarii au fost atacaţi de feciorii români, ci cum am arătat, un husar a fost care a atacat mai întâi cu briceagul. Acest briceag se află la Ioan Man, care fu vulnerat şi care a ripostat apoi. Pe prăseaua briceagului e scris numele husarului, care l'a atacat mai întâiu cu el.

*

Bieţii oameni din Christian sunt foarte amărâţi de ce s'a petrecut şi ce îi apasă cu atât mai mult, că între cei răniţi sunt părinţi de familie cari tocmai acuma erau rechiemaţi la lucrul câmpului.

»Noi plătim dare, Dumnezeu ştie cu ce mare greu, şi îi susţinem, ca ei apoi să ne ciopârtească!« a esclamat un moşneag, a cărui fiu fusese rănit la măcelul de Duminecă seara.

Ministrul de finanţe al României desminte ştirea publicată de ziarele din străinătate, că oprirea exportului de grâne din România ar fi iminentă.

»Opresiunea maghiară«.

(Urmare.)

»Membrii clerului slovac?

»Demnitarii catolici şi protestanţi de origine slovacă, au devenit renegaţi, cari... prigonesc poporul lor în numele evangeliei. Tot restul clerului stă pe partea lor, afară de o mână de preoţi fideli, cari duc în parohiile lor sărace o viaţă mizerabilă în mijlocul denunciatorilor.

»Profesorii? Nu mai sunt, pentrucă cele trei gimnazii pe cari Slovacii li au susţinut lung timp cu micele lor economii, i-au fost închise, ca şi un muzeu naţional, fondat cu mari sacrificii.

»Invăţătorii? Fiinţe sărmane năpăstuiţi şi lamentabili, cari tremură înaintea vulgarilor denunciatori. Independenţa politică a Slovacilor e nimicită şi biata lor autonomie religioasă e victima violenţei.

»Legea asupra învăţământului primar, care va fi votată de cele două camere şi probabil sancţionată, delătură ultima rămăşiţă a autonomiei şcolare. Şcoalele confesionale nu vor mai putea ocroti copiii celor 700.000 de protestanţi slovaci cu propria lor cheltuială, nu-i vor putea scuti de a li-se da pe săptămână 24 de ore instrucţie forţată în limba maghiară.

»Dimpotrivă, numai pe teritoriul locuit de Slovaci există 33 gimnazii, 6 şcoli reale, 16 şcoli normale de instituturi (preparandii), 143 şcoli speciale — toate maghiare!

»Incolo se înfiinţează pretutindeni, în fiecare comună, conform legei din 1891, asile de copii, în cari se adună cu forţa băeţii de 3—6 ani pentru a-i învăţa limba maghiară. Cărţile slovăceşti şi cehe se iau dela copii şi sunt arse, elevii, cari sunt prinşi că citesc aceste cărţi, fie chiar la ei acasă, precum şi acei cari se fotografiază împreună, ori îşi iscălesc numele pe slovăceşte, sunt alungaţi cu duiumul, cum s'a făcut chiar şi în zilele aceste.

»Şi toate astea în numele »Idealului« maghiar, în timp ce pentru a ne înspăimânta se zugrăveşte pe păreţi spectrul panslavismului.

»Când în Iunie 1906 deputatul slovac Iuriga cerea pentru poporul său nu mai mult, decât un gimnaziu slovăcesc, un deputat îi răspundea printre aplauzele Camerei:» Un biciu vă trebue vouă, iar nu un gimnaziu!« La rândul său contele Apponyi. ministrul instrucţiei publice, a declarat în Ianuarie al acestui an, după un discurş al deputatului slovac Bella: »Dacă învăţătorii nu vor să-i instrueze pe băeţi aşa, ca ei să devină buni Maghiari, eu le voi lua posibilitatea de a instrui. Un principiu să impune ori cărui cetăţean, că: Maghiarul este stăpân în această ţară.«

»Camera a aplaudat sgomotos această declaraţie.

»Ni-ar trebui volume întregi pentru a arăta, cum istoria Ungariei este alterată în manuale, cum şcoala, biserica, statul, prin îndrumările lor unite dau un condamnabil sprijin furiei de maghiarizare, cum această manie morbidă este adăogită prin activitdtea societăţilor şi cluburilor, cum, în sfârşit, s'a născut în limba maghiară şi în cea germană o literatură întreagă cu tendinţa de a stârpi din rădăcini tot ce nu este maghiar.

»Românii, Rutenii, Sârbii. chiar şi Germanii; dar mai cu seamă Slovacii sunt victimele acestei furii.«

Vorbeşte apoi de ziare guvernamentale în limba slovacă, de copii orfani slovaci pe cari îi duc în ţinuturi maghiare, de maghiarizarea sistematică a numelor slovace; arată că şi Maghiarii au 50% analfabeţi şi că cu toate sforţările de a transforma Ungaria în stat industrial peste 200.000 cetăţeni emigrează anual la America, dintre cari 100.000 Maghiari.

»...Europa, afară de câteva persoane bine informate, nu ştie nimica de situaţia din Ungaria pentrucă punerea în scena a acestei comedii de libertate este împinsă în Ungaria până la perfecţiune. Pretutindenea unde e vorba de a reprezenta o forţă de civilizaţie, eroii libertăţii maghiare sunt de faţă.

La congresele internaţionale ale liber-cugetătorilor, la reuniunile savanţilor ei sunt totdeauna prezenţi, cu pinteni sunători, cu aer de fanfaroni, entusiasmaţi de libertate şi de fraternitate. Ei telegrafiază burilor, ei proclamă deciaraţia de înarmare în contra autocratismului rusesc, ei pledează pentru eliberarea Indiilor, ei se înflăcărează pentru Tonguzi şi Samoiezi, ei se înţeleg amirabil când e vorba de a face să valoreze populaţiunile lor, (vaca lor cu lapte) scurt, ei sunt pretutindenea unde e vorba de a se face afaceri cu reclamă...

»Acesta e un articol ce trebue mereu urcat, pentrucă odată lăsat în preţ, să dărâmă ca un castel făcut din cărţ, de joc imperiul visărei zidit de nebunia şovinistă.

»Mii de existenţe sunt aici în pericol pentrucă o asemenea cădere li-ar lua pânea de toate zilele. Astfel se explică tenacitatea cu care se joacă această tragicomedie.

Scrisoarea se adresează apoi la măestrul-poet şi'l roagă ca, dacă vrea să se convingă de adevărul aserţiunilor acestora, să viziteze Ungaria, dar să vină *incognito*, căci la din contră i se vor arăta sate *à la Fotemkin*.

«Aţi învăţa în Ungaria că lupta angajată pentru separarea complectă a Austriei de Ungaria este o luptă sfântă şi veţi fi nevoiţi să credeţi, că Ungaria merge pe aceeaşi cale, care a condus patria DV. norvegiană dela dependenţă la libertate.

«Şi dacă v'aţi informa asupra sorţii naţiunilor nemaghiare în Ungaria, vi-s'ar citi texte de legi, cari au fost aprobate însă nici-odată aplicate. Dacă aţi întreba pentru ce n'au Slovacii decât o şcoală primară superioară, vi-s'ar spune, că poporul nu vrea, cu excepţia câtorva agitatori, trădători de patrie, plătiţi de ruşi.

«Dacă aţi voi să ştiţi pentru ce limba slovacă este scoasă chiar din biserici, vi s'ar atrage atenţia asupra morilor grandioase ale Ungariei, vi s'ar vorbi de viaţa de noapte din Budapesta, s'ar entusiasma înaintea dv. de un Rákoczy şi de martirii libertăţii maghiare.

«Noi nu acuzăm poporul maghiar, aşa de zdrobit şi el. Vă adresăm numai această rugare în numele fraţilor noştri slovaci. Judecaţi-o şi faceţi-o cunoscută lumei».

O scenă sgomotoasă în skupştina sârbească. Luni s'a întrunit din nou scupştina. Inainte de a se procede la constituirea biroului, deputatul tânăr-radical Pepic a făcut următoarea declaraţiune, care a dat ansă la scene turbulente: »Noi toţi, a zis Pepic, stăm încă sub impresiunea recentului sânge curs în Belgrad (omorârea ziaristului Novacovici). Presentându-se în faţa noastră ministrul de interne, a cărui mâni sunt pătate cu sânge, nu ne rămâne alta decât să-i strigăm: *»Jos cu ucigaşul!«* Cuvintele lui Pepic au produs o mare consternare între partisanii guvernului. Opoziţia a isbucnit în strigăte de »Jos cu ucigaşul« la adresa ministrului de interne.

STIRILE ZILEI.

— 3 Octomvrie v.

Starea sănătăţii Maj. Sale Monarchului. Din Viena se anunţă că Maj. Sa Monarchul a petrecut noaptea de Luni spre Marţi mai bine. Somnul a fost numai din când în când turburat de tusă. Maj. Sa s'a sculat eri la orele 5 dimineaţa. Pe la orele opt a sosit la Schönbrunn archiducele Francisc Salvator, interesându-se de starea sănătăţei Maj. Sale. Pe la orele 10 Maj. Sa a fost cuprins din nou de friguri uşoare. Medicul Dr. Kerzl a constatat la vizita sa de eri dimineaţa, că fenomenele catarale sunt neschimbate. Cordul e bine. Starea generală e deasemenea satisfăcătoare.

D-l Ales. Mocsonyi dimpreună cu nepotul său d-l Ales. Mocsonyi jun., scrie »Drapelul«, a petrecut Duminecă la Lugoj. Din acest incident a dat P. S. Sa episcopul Dr. V. Hossu o masă, la care au luat parte afară de d-nii Mocsonyi, canonicii Boroş şi Nestor, protopopii Dr. George Popovici şi George Popovici, deputatul nostru Cor. Brediceanu, d-nii Titu Haţeg, Dr. G. Dobrin, Dr. Isidor Pop, Dr. Dem. Florescu, Dr. V. Branisce, secretarul episcopesc Dr. Fireza şi licenţiatul în teologie Brânzeu. Ear d-nii Dr. Stefan Petroviciu, care a fost la adunarea dela Reciţa, şi Dr. A. Vălean şi-au scuzat absenţa. In decursul mesei a ridicat P. S. Sa episcopul Dr. V. Hossu păharul întru sănătatea d-lui Ales. Mocsonyi, exprimând bucuria că îl vede

---

mal, ea se scoborâse spre a-l arunca din nou în apă.

In momentul când reconstituiam drama, fata se oprise pentru a glumi cu un luntraş, care trecea cu barca de-alungul malului mărei prelungind astfel agonia sărmanului pisic.

Când luntraşul s'a îndepărtat, fata se aplecă spre nenorocitul animal neputincios şi rănit, care o implora din toate puterile sale şi apucându-l cu o mână brutală, îl aruncă din nou de astă dată departe de tot, în mijlocul curentului, mai înainte ca eu să fi putut interveni. Câteva secunde, urechile pisicului şi vârful coadei sale negre s'au zărit de-asupra apei. Apoi, nu s'a mai văzut nimic. Bietul animal, care se rugase şi suferise atâta, intrase în liniştea de veci.

Când s'a convins că pisicul nu se mai poate întoarce, sălbatica servitoare a plecat liniştită, păstrând încă pe buze surâsul amintirii plăcute, pe care i o lăsase întâlnirea cu luntraşul.

Ceva mai târziu pisica mea, care adormise din nou pe iarbă cu fiul său, s'a deşteptat furioasă şi începând să miorlăe sălbatec, s'a îndreptat spre balconul de unde văzuse înecul. Pe drum însă, ea s'a oprit distrată, pentru a-şi linge o labă. Era evident, că imaginile se confundaseră în mintea ei de pisică; ea nu-şi mai aducea bine aminte de cele ce văzuse şi liniştită, aproape indiferentă, se reîntoarse pe iarbă, lângă fiul său, şi adormi din nou. („Ref.“)

earăşi restabilit după lungul şi greul morb şi dorindu-i sănătate şi putere de lucru încă mulţi ani. D-l Ales. Mocsonyi a mulţumit în cuvinte alese pentru această urare de bine. Societatea a rămas împreună până la orele 4 şi jum. când s'au înapoiat iluştrii oaspeţi acasă cu trenul.

Marii duci Vladimir la Sinaia. Marii duci au azistat Duminecă la serviciul religios dela mânăstire împreună cu suveranii şi principii moştenitori. La sfârşitul serviciului divin, superiorul mânăstirei a condus pe marii duci de au vizitat muzeul mânăstirei. După dejunul intim dela castelul Pelişor, marii duci cu suveranii au vizitat Sinaia în automobil. La orele 5 s'a dat un ceaiu la castel, la care a fost invitat şi ministrul rus d. Giers. La orele 8 a fost un prânz intim la Pelişor. La orele 9 seara la castelul Peleş a fost o serată muzicală cu orchestra ministrului instrucţiunei publice, şi cu concursul d-lor Enescu şi Boscof. Luni, marii duci au făcut diferite preumblări pe jos în Sinaia şi împrejurimi, întreţinându-se cu persoanele ce le întâlneau. Seara s'a dat la castelul Peleş o serată teatrală, în care s'au produs mai mulţi amatori. Eri seara, s'a dat a doua reprezentaţie teatrală. Marii duci s'au decis să rămâe la Sinaia până Joi dimineaţă.

Concertul artistului Kocian, dat eri seara în sala Redutei, a avut un succes desăvârşit. Celebrul virtuos pe vioară a justificat întru toate renumele ce i-a premers şi a fermecat auditorul prin prestaţiunile sale admirabile şi neîntrecute. In d-l *Veselsky*, acompaniatorul la pian al virtuosului Kocian, am admirat pe un pianist de primul rang. In unul din numerele viitoare vom publica o recensiune mai amănunţită. Deastădată amintim, că d-l Kocian va da la dorinţa generală *un al doilea concert mâne, Joi, seara în sala Redutei.*

Despre nenorocirea din Lipova, a cărei victimă a fost soţia învăţătorului Putici, ziarul »Függetlenség« din Arad publică un raport al corespondentului său, trimis la faţa locului, care a intervievat pe mai mulţi martori oculari asupra celor petrecute în via d-lui protopop Putici. Din depunerile martorilor (înv. Putici, notarul Savici, Dr. Cioban) reiese, că nici unul nu ştie cu siguranţă, din care parte a venit glonţul, care a repus viaţa nenorocitei victime, deoarece în tot timpul mesei s'a puşcat, precum e obiceiul la culesul de vii, de către păzitorii de vii. Ginerele d-lui protopop, d-l adv. Dr. A. Cioban, presupune, după raportul lui »Függetlenség«, că nu e eschisă posibilitatea, că vre-un duşman necunoscut a vrut să puşte asupra notarului, sau asupra sa, sau a socrului său, nimerind din greşală pe d-na Putici. Contra protopopului Hamsea s'a pornit *cercetare pentru omor din nebăgare de samă.* »Tribuna« din Arad primeşte din cercuri apropiate de d-l protopop Hamsea o comunicare, în care se zice, că nici unul din cei prezenţi în vie nu-şi poate da samă de unde şi cum a putut fi împuşcată d-na Putici, deoarece în tot decursul cinei şi a culesului s'a puşcat. E adevărat că şi protopopul V. Hamsea a puşcat. El a puşcat însă în aer către vie, iar nu în direcţiunea d-nei Putici. Dacă totuşi s'ar aduce puşcătura mortală în legătură cu persoana protopopului Hamsea, se zice în comunicare, aceasta nu s'a putut întâmpla altfel decât că în momentul, când a scos revolverul din buzunar, s'a lovit cocoşul de masă şi s'a descărcat sub masă, ceea-ce însă în sgomotul altor puşcături din jur nime n'a observat nici chiar d-l Hamsea.

Necrolog, In Blaj a încetat din viaţă în 15 Octomvrie n. *Victoria Andrea* elevă de clasa III-a civilă, în etate de 15 ani. Inmormântarea rămăşiţelor pământeşti a avut loc Marţi în 15 Octomvrie n. la 2 oare d. a. în cimiterul comun din Blaj. Odihnească în pace!

Aromânii ucişi de bandele greceşti. »Le Courrier des Balkans« publică lista fraţilor noştri din Macedonia, cari au căzut victime ale bandelor greceşti. Ei sunt în număr de 227, la cari trebuesc adăugiţi cei patru tineri aromâni, din comuna Xirolivadia, ucişi de Greci, în ziua de 27 Iulie 1907.

Cununie. D-şoara Iuliana *Cioara* şi d-l Alesandru I. *Sighişoreanu* ne anunţă celebrarea cununiei lor, ce se va ţinea la 20 Oct. st. n. în biserica gr. cat. din loc, la 3 oare p. m. Roşia Montană, la 12 Octomvrie 1907.

Alt duce rus în Romània. Duminecă sara a sosit în Bucureşti ducele rus Alexandru Petrovici de Oldemburg, vărul Ţarului Nicolae. Alteţa sa venea dela Hamburg. — Luni dimineaţa la orele 8 şi 30' a pornit spre Giurgiu pentru a trece în Bulgaria. In vederea sosirei ducelui s'au luat în Giurgiu întinse măsuri de pază. La orele 10 şi 20 se anunţă prin lungi semnale de fluere ale sergenţilor intrarea în oraş a ducelui. Sunt două automobile. In primul e prefectul ce a întâmpinat pe duce la hotarul jud. Vlaşca. In al doilea ducele de Oldemburg, fiul său, şi secretarul particular precum şi o doamnă de companie. Numărosul public îi saluta respectuos. Imediat Alteţa Sa s'a îmbarcat pe vaporul »Turnul Măgurele«, luând drumul spre Rusciuk.

Amânarea deschiderii universităţii bulgare. Conform legii universităţii, trebuia Luni să se înceapă la universitatea din Sofia, semestrul de earnă. Rectoratul însă a amânat deschiderea până la 23 Octomvrie, de oarece până acum s'au înscris numai 7 studenţi vechi şi bacalaureaţi. Este întrebarea, dacă până la noul termen va creşte numărul înscripţiunilor, aşa că criza universitară şi cu ea situaţia generală politică, trece în fasa cea mai acută.

O cerere a porţii respinsă de patriarhat. Se telegrafiază din Constantinopol, că guvernul turcesc a adresat patriarhatului o notă invitându-l să suspende pe toţi învăţătorii greci din Turcia, cari sunt supuşi greci. Patriarhatul a respins cererea declarând că nu are nici o însemnătate cetăţenia învăţătorilor, de oarece programa învăţământului din sus zisele şcoale e supusă controlului autorităţilor turceşti.

Alergări de cai în Bucureşti. *Radix,* calul d-lui Paianu, a obţinut, scrie »Reforma« în alergările de Domineca trecută un succes la care nimenea nu se aştepta. Surprinderea a fost generală şi cu atât mai mare, cu cât caii celor mai bine reputate grajduri din ţară au fost întrecuţi cu mult de fericitul câştigător. Parlul mutual a dat rezultate nesperate. Pentru cinci lei, s'a plătit 252, iar pentru 20—1008. N'au fost însă decât 4 amatori, cari pariaseră pe Radix, printre cari şi fostul deputat d-l Pascal Toncescu, care s'a refăcut, în această cursă, de pagubele suferite în celelalte. O doamnă a fost atât de încântată de rezultatul neaşteptat al pariului, încât a sărutat în public pe soţul ei, care a încassat frumoasa sumă de 1008 lei, pentru 20 pe cari îi pariase. — Un detaliu interesant: Nefiind de loc sigur de succes proprietarul lui Radix n'a pariat nici un ban pe calul său.

Colera în Rusia. In urma unei comunicări făcute ministerului român de externe de către ministrul rus al afacerilor străine, s'a făcut cunoscut direcţiei generale a serviciului sanitar, că dela 29 August şi până la 4 Septemvrie în Rusia au fost *1163 cazuri de coleră.* Asemenea a mai comunicat că oraşele Saratow, Kamichin, Kazan, St. Baku şi districtele Novonuzensk şi Nicolaevsk din departamentul Samara precum şi districtele Saratow şi Ţările din guvernamântul Saratow sunt infectate de coleră. Oraşele şi arondismentele Novorossisk, guvernamântul Riazan, Tobolsk, Vitka şi Penz şi teritoriul Kuban sunt declarate de asemenea bântuite de coleră.

Spicuiri.

După zeci de ani de cercetări, profesorul francez G. *Poe*, a construit, de curând, un *aparat pentru respiraţia artificială*, a cărui valoare s'a dovedit în urma mai multor experienţe.

Este format din două mici cilindre înzestrate cu două pistoane, astfel adoptate că se pot mişca odată. Unul din cilindre comunică cu oxigenul dintr'un rezervoriu portativ, celalalt este în comunicaţie cu aerul din afară. Un tub pus în legătură cu fiecare din cilindre se adaptează prin extremitatea sa la nările şi gura suferindului.

La fiecare mişcare aspiratoare a acestei mici pompe, unul din cilindre extrage oxigen din rezervoriu în vreme ce celalalt aspiră aerul aflat în plămâni — şi la fiecare mişcare oxigenul este introdus din corpul pompei în plămâni, iar aerul aspirat încărcat cu acid carbonic, este dat afară. Cele două mişcări corespund în totul cu mişcările respiraţiei naturale.

Acest aparat, care pe lângă toate calităţile mai are şi pe acela a simplităţii de construcţie, va fi de bunăseamă de mult folos şi va fi repede introdus de toate posturile şi societăţile de salvare, de ambulanţe, de spitale, de armată etc.

In primul rând e de nepreţuit folosul ce-l poate aduce în caz de asfixie şi de ştrangulare. Experienţe pline de succes s'au făcut multe cu diferite animale.

*

Pe zi ce merge procesiuni monstre atrag atenţia în Londra pentru marea *armată a celor fără muncă şi fără pâne*, care în acest an s'a ridicat la numărul de un milion.

Apoi 25 la mie sau a patruzecia parte din populaţie e lipsită de pâne, dând cel mai mare contingent al acelor ce mor de mizerie în Londra — pricina tot lipsa lucrului.

Acest fenomen, propriu Angliei cu regimul său conservator, aristocratic şi capitalist, se mai datoreşte invaziei în măsură mare a celor dela ţară la oraşe — fapt care de altfel se explică prin calitatea slabă a pământului.

*

S'a făcut cunoscut astăvară — chiar prin acest ziar, îmi pare — că d. Dr. Babeş a descoperit un *ser*, care a dat până acum în experienţele făcute şi se speră încă să dea rezultate satisfăcătoare în *combaterea pelagrei*, boala mult răspândită în mijlocul ţărănimii din România.

Cauzele ei, încă nu-s desăvârşit cunoscute, se atribue hranei proaste, alcoolului sau porumbului (cucuruz) stricat.

Părerea care se speră să câştige mai mult teren pare a fi cea din urmă. Savantul italian M. Brizi a găsit cu ajutorul microscopului boabe de porumb atacate de pelagră. E întrebarea de ce origină sunt aceste avarii. De bună seamă cauzate de nişte ciuperci mici inferioare. Savantul italian a făcut în privinţa aceasta şi o comunicare Academiei Regale din Lincei.

*

In literatura franceză ca şi la noi.

«La Revue» constată aceleaş *greutăţi pentru scriitorii tineri în a-şi publica lucrările.*

Multă vreme publicul, în faţa unui nou talent, se arată indiferent şi multe dintre talentele tinere în zadar aşteaptă încurajare dela ei. Rămâne apoi la «cheremul» editorului, care în cele mai multe cazuri e preocupat de negoţ nu de înaintarea artei şi care, dacă nu e într'un fel indiferent, apoi e interesat să publice operele celor recunoscuţi, cari rentează, iar nu să încurajeze un talent nou pentru însă'şi înaintarea literaturii. Dacă însă o face, apoi o face în condiţii umilitoare pentru scriitorul sărac şi izolat.

Mulţi dintre scriitorii francezi sunt de părere să se înfiinţeze o *societate de publicaţiuni.*

Un comitet ales din sânul ei ar mijloci pe lângă editor publicarea lucrărilor găsite bune (căci o editură a societăţii nu s'ar putea).

Scriitorul Maurice Darin face în acest scop un apel către scriitori.

*

Ministerul de războiu francez a luat dispoziţiunile trebuitoare la crearea unei *şcoli de dans pentru subofiҫeri.*

Se ştie că înainte vreme în Franţa fiecare regiment îşi avea sala de dans. Acest exerciţiu igienic şi întăritor era în acelaş timp şi un folos şi o distracţie.

Napoleon I-iu obicinuia să oblige pe soldaţi să joace în ajunul bătăliei.

In Rusia fiecare regiment îşi are maestrul de dans. In regimentele româneşti n'ar trebui nici sală, nici maestru de dans, ci numai lăutar bun... *M.*

ULTIME STIRI.

Viena, 16 Octomvrie. Starea sanitară a Maj. Sale se îmbunătăţeşte din ce în ce. Medicii speră, că în câteva zile Maj. Sa va fi pe deplin vindecat.

Budapesta, 16 Octomvrie. In conferenţa de eri a clubului koşutist dep. Merey a propus, ca vorbirile croate rostite în dietă, să nu fie luate în limba croată în ziarul dietei. Apponyi a răspuns, că chestiunea croată având şanse de a fi resolvată pe cale pacinică, propunerea dep. Merey e prematură.

Budapesta, 16 Octomvrie. In şedinţa de azi s'au depus pe biroul camerei proiectele privitoare la pactul economic.

Lodz, 16 Octomvrie. De câte-va zile sunt noui turburări de stradă aci. O cariolă poştală, care era condusă la gară de o patrulă a fost atacată pe drum de mai multe persoane înarmate, cari au ucis un soldat şi rănit mai mulţi. O altă patrulă venind în ajutor, a ucis unul din membrii bandei. S'a născut apoi o adevărată luptă. Doi soldaţi au fost ucişi, iar atentatorii au luat'o la fugă. Soldaţii urmărindu-i au tras pe urma lor o adevărată ploae de gloanţe. Doi membrii ai bandei şi doi copii au fost ucişi. In piaţă s'a născut o panică teribilă. Negustorii văzând ploaia de gloanţe ce se revărsa pe neaşteptate asupra lor, au luat'o la goană, uitându-şi de marfă şi negoţ. Numărul răniţilor ar fi foarte mare. După restabilirea ordinei s'au făcut perchiziţii, cari au dus la arestarea a 100 persoane. Arestaţii au fost maltrataţi de către cazaci în închisoare.

Tanger, 16 Octomvrie. Refugiaţii dela Marakeş spun, că acolo domneşte cea mai mare dezordine. Evreii sunt alungaţi, mai multe proprietăţi europene au fost jefuite. Intre aceste se află şi proprietatea unui francez.

Londra. 16 Octomvrie. Corespondentul din Kopenhaga al ziarului „Tribuna", află din sursă bine informată că nu sunt întemeiate ştirile răspândite asupra unei intrevederi intre regele Eduard şi ţarul Nicolae. Din contră corespondentul lui „Morning Leader" la Kopenhaga află din sursă diplomatică că se vorbeşte cu persistenţă de o apropiată întrevedere între cei doi suverani. Ţarul doreşte această întrevedere, dar ministrul său de externe Iswolski se opune. Ţarul e hotărât însă să facă tot posibilul pentru a realiza întrevederea, dacă ar fi nevoe chiar cu preţul demisiei lui Iswolsky.

New-York, 16 Octomvrie. Pe moşia familiei Wanderbild s'a răspândit ştirea că planul căsătoriei d-rei Wanderbild cu contele ungur Ladislau Szechenyi, a fost disolvat. Cauza ar fi că cei trei fraţi ai d-şoarei Wanderbild, Alfred, Redmald şi Cornelius se opun acestei căsătorii pentru că se tem că aristocraţia din Budapesta şi Viena va considera căsătoria ca o mesalianţă şi Glady Wanderbild nu va fi primită la curte. De curând contele Szechenyi n'a luat parte la un dineu dat în onoarea familiei Wanderbild sub motiv că ar fi răcit.

Bibliografie.

„In institutul grafic *Minerva*" Bucuresci a apărut „Opere complete" de *N. Nicoleanu, C. Stamati şi V. Cârlova* la olaltă întro singură Broşură. Preţurl 1 cor. 50 plus porto 10 bani se póte procura prin Librăria A. Mureşianu Braşov.

M. Sadoveanu. Amintirile căprarului Gheorghiţă. Pagini 280. Preţul Lei 2.

Din operele complete a lui **Ioan Creangă** a apărut ediţia a doua. Preţul 1 cor. 50 fil plus 20 b. porto.

Se pot procura şi prin tipografia şi librăria A. Mureşianu, adăogându se 20 fil porto.

A apărut „**Geloşii**", comedie într'un act, după germană, de *Moşul.* Braşov. Tipografia A. Mureşianu 1905. O piesă fórte potrivită pentru diletanţii noştri dela sate şi oraşe (pentru 3 domni şi 2 dame). Preţul 40 fileri franco.

A apărut „**Dac'aşi fi o păsărică**" o romanţă frumósă pentru voce si piano, cuvintele de I. Ioanovits, compusă de d-l *Ştefan C. Voicu.* op. 1. preţul 80 bani plus 5 bani porto şi se póte procura prin Librăria A. Mureşianu Braşov.

Proprietar: Dr. Aurel Mureşianu.
Redactor respons.: Victor Branisce.